

Vlaams jeugdtheater gooit overal hoge ogen (behalve bij ons)

Zonzo Compagnie toert met BIG BANG, een avontuurlijk muziekfestival voor jonge oren, de wereld rond. © RV Dries Segers

31-10-18, 06.00u - [Evelyne Coussens](#)

Wie zijn de internationale sterren van het Vlaamse theater? Rosas of Needcompany, zegt u? Juist, maar er is meer. Ook ons jeugdtheater speelt van Sevilla tot Shanghai, van Calcutta tot Ottawa. Hoe komt het dat we dat nauwelijks weten?

If it's Tuesday, this must be Belgium – Wouter Van Looy, artistiek leider van Zonzo Compagnie, mag deze week eens in eigen land blijven. Aan het eind van de herfstvakantie staat BIG BANG nog in Brussel en Antwerpen, daarna vertrekt dit 'avontuurlijk

muziekfestival voor jonge oren' opnieuw naar Frankrijk, Spanje, Canada *and beyond*. Je kan de unieke festivalformule die vierplussers al luisterend en doend laat kennismaken met niet-evidente muziekcreaties gerust een internationale hit noemen: in 2015 veroverde BIG BANG een EFFE Award, wat betekent dat het volgens een internationale jury een van de twaalf interessantste festivals van Europa is. Van Looy: "Ik ken geen enkel soortgelijk project dat op zoveel plaatsen aanwezig is en artistiek gezien zo'n impact heeft op het genre waarbinnen het opereert. In die zin kan je ons misschien vergelijken met de grote vernieuwers."

Over die grote vernieuwers raakt men in het buitenland nog steeds niet uitgepraat, maar de generatie van Lauwers, De Keersmaeker en *tutti quanti* staat al lang niet meer alleen op het internationale schavotje. We kennen intussen ook de wereldwijde capriolen van Ontroerend Goed en de faam van Tg STAN in Frankrijk, toch? Veel minder bekend is het feit dat ook relatief kleine jeugdtheaters als Zonzo Compagnie, KOPERGIETERY of Theater De Spiegel in het buitenland een serieuze poot aan de grond hebben. De cijfers die Kunstenpunt verzamelt, liegen er niet om. De laatste vijf jaar registreerde het voor Zonzo Compagnie 127 speelbeurten in 13 verschillende landen, Theater De Spiegel, dat van babytheater zijn unique sellingpoint maakte, slaagde erin 179 speelbeurten te tellen in 14 verschillende landen. Het Gentse jeugdtheaterhuis KOPERGIETERY speelde maar liefst 191 keer in 16 landen.

2Theaterconcert Karandasj van KOPERGIETERY staat in Freiburg op een van de grootste Duitse festivals. © RV Phile Deprez

“Vlaamse kinderkunsten zijn een kwaliteitslabel, ik merk het overal waar ik kom”

MARIJKE DE MOOR, KUNSTENPUNT

Het buitenlandse enthousiasme voor het Vlaamse jeugdtheater is groot, ondervindt ook Marijke De Moor van Kunstenpunt, dat met het traject *Reframing The International* de internationale ontwikkeling van de Vlaamse (podium)kunsten opvolgt. De Moor: “Vlaamse kinderkunsten zijn een kwaliteitslabel, ik merk het overal waar ik kom. Er wordt echt naar ons gekeken omwille van het innovatieve werk dat hier wordt gemaakt.” KOPERGIETERY-hoofd Johan De Smet, die in 2017 in Kaapstad nog een ‘Award for Artistic Excellence’ kreeg van de internationale kinder- en jeugdtheaterkoepel Assitej, schrijft dat enthousiasme toe aan de manier waarop het Vlaamse jeugdtheater *out of the box* denkt. De Smet: “Op veel landen weegt een cultureel patroon waarbij tekst centraal staat. *What’s the play*, is daar de eerste vraag, *c’est qui l’auteur?* Wij werken anders, vanuit een cross-over van

kunstvormen, vaak op basis van improvisatie. Wij maken geen kinderversie van *Hamlet*. We zoeken naar authentieke verhalen die verbinding maken met het ‘nu’.”

Veel lof dus, die in eigen land weliswaar een beetje onder de radar blijft, want deze jeugdtheaters worden zelden gezien als internationale zwaargewichten. De vraag is natuurlijk wát er wordt gewogen. Spreiding – in getal of geografisch – staat niet noodzakelijk gelijk aan uitstraling of prestige. Meet je het aantal speelbeurten in het buitenland? Gaat het om het exotisme van héél ver – maakt een speelreeks in Hongkong meer indruk dan eentje bij de noorderburen? Of gaat het om het gewicht van de plekken waar de jeugdtheaters spelen? De Smet: “Ons theaterconcert *Karandasj* staat in Freiburg op een van de grootste Duitse festivals. Dat is erg fijn, maar het is voor ons even belangrijk om met een kleine voorstelling als *Verloren* naar Calcutta te trekken, naar een plek waar lokale kunstenaars voor het eerst kinderen een stem geven.”

Minder aandacht

Volgens De Moor worstelen de jeugdtheaters in eigen land nog steeds met een onterecht gebrek aan symbolisch kapitaal. De Moor: “Er is in de media sowieso meer aandacht voor prestigieuze *venues* dan voor het feit dat Zonzo Compagnie gaat spelen voor een groep schoolkinderen. Maar dat zoiets minder zichtbaar is betekent nog niet dat het minder belangrijk is.” Van Looy bevestigt dat perceptie-probleem: “Ik moet in Vlaanderen harder vechten voor een plek dan in het buitenland.” ‘Onder de radar blijven’ kan in aandachtszieke tijden erg vervelende gevolgen hebben. Zo barstte BIG BANG de afgelopen jaren bijna uit zijn voegen, maar de middelen volgden niet. Het gelauwerde festival drijft in hoofdzaak op de Europese subsidies van het *Creative Europe*-cultuurprogramma, en slechts in mindere mate op Vlaams geld.

“In Calcutta spelen we voor kinderen die wellicht nog nooit met dit soort theater in contact zijn gekomen. Het belang voor het publiek is daar veel groter dan hier in Europa”

JOHAN DE SMET, KOPERGIETERY

Aan het internationale succesverhaal zit dus ook een keerzijde. Door de besparingen en het daaruit volgend gebrek aan mankracht wordt een klein team dat wil ingaan op een internationale uitnodiging in *overdrive* gedwongen. Soms ontstaat er zelfs een spanning tussen het internationale en lokale werken.

En naast de menselijke tol is er natuurlijk ook de ecologische. Moet een gezelschap voor twee voorstellingen wel naar Moskou of Sydney vliegen? Wat is de meerwaarde op langere termijn van een *one time performance* aan de andere kant van de oceaan? De Moor: “In *Reframing The International* vragen we ons of er geen meer duurzame manieren zijn van internationaal werken. Het gaat daarbij niet alleen om ecologische duurzaamheid, maar ook om het opbouwen van langetermijnrelaties en de connectie met de context en het lokale publiek.”

Ook De Smet benadrukt dat het – alle symbolisch kapitaal ten spijt – cruciaal is om het *waarom* van het internationale spelen te bevragen. Schuilt er in de uitwisseling voldoende inhoudelijke én wederzijdse verrijking? De Smet: “In Freiburg staan we voor een geroutineerd festivalpubliek, in Calcutta spelen we voor kinderen die wellicht nog nooit met dit soort theater in contact zijn gekomen. Het belang voor het publiek is daar veel groter dan hier in Europa.” Het is misschien nog het scherpste criterium voor het wegen van dat ‘internationaal belang’: de mate van dienstbaarheid aan het publiek. De Smet: “Uiteindelijk is de vraag: wat kunnen we *betekenen* voor een jong publiek? Kunnen we daar iets veroorzaken? En wat veroorzaakt dat publiek bij ons? Enkel zo’n wederzijdse *win-win* maakt de inspanning van het reizen écht de moeite waard.”

**BIG BANG Festival op donderdag 1 november in
deSingel, en op zondag 4 november in
Bozar. bigbangfestival.eu**